

Csányi Vilmos etológus: Vak vezet vakvezetőt

Miért hasonlít a kutya egyben-másban az emberre?

... A vakvezető kutyákat több hónapig tanítják arra, hogy a forgalmas utcán, járműveken hogyan segítsék a vak embert.

Amikor gazdájukkal összeszoknak, szépen mérhető, mennyire sajátították el a tanultakat. Megállnak a járdaszegélynél, jelzik, ha akadály vagy jármű közeledése fenyegeti a gazda biztonságát, stb.

Mi arra voltunk kíváncsiak, hogyan vezetnek a nagyon régen, mondjuk 4-5 éve kiképzett kutyák, tehát azok, amelyek már jól összeszoktak a gazdájukkal, és rutinból vezetnek. Kiderült, hogy ezek az állatok alig tartottak meg valamit az iskolában tanultakból, de nagyon hatékonyan, gyorsan és biztonságosan vezetik gazdájukat. Sok száz órányi videófelvételt vizsgáltunk át, és kíváncsian kerestük az "öreg" kutyák titkát. Csak nagy sokára derült ki, hogy miről van szó: a vakok is elég jól kiismerik magukat az utcán, és sokféle csatornán át kapnak jelzéseket (az utca zaja, sőt a házfalokról sugárzó hő is segíti a tájékozódásukat).

Persze, minthogy látásuk korlátozott, a távolban zajló eseményekről nincs tudomásuk. Ehhez kell a kutya. Első pillantásra csupán annyit látni, hogy a vak gazda és a tapasztalt kutya gyorsan halad a forgalmas utcán. Tevékenységük finomabb elemzése azonban azt mutatta, hogy felváltva vezetnek: hol a gazda, hol a kutya dönt arról, menjenek-e, vagy megálljanak, netán forduljanak. A döntés tehát felváltva hárul a kutyára és a gazdára.

A kutya képes arra, hogy átengedje a gazdának a döntést. Ez még nem volna nagy csoda, de képes ezt határozottan vissza is venni, ha úgy látja, hogy erre van szükség.

Az akció irányítása váltakozva kerül a két együttműködő kezébe, és éppen ez a komplementer kooperáció sajátja. Ma úgy tudjuk, hogy a kutya az egyetlen olyan állat, amely képes az emberhez hasonló módon részt venni kooperációs feladatban...

Csányi Vilmos etológus: Vak vezet vakvezetőt